

FACTSHEET BIJ

Slachtoffermonitor seksueel geweld tegen kinderen 2017-2018

Slachtofferschap van seksueel geweld tegen kinderen kan ernstige en langdurige gevolgen hebben. Nederland heeft de verplichting om er alles aan te doen om seksueel geweld aan te pakken. Dit is vastgelegd in internationale verdragen. In de Slachtoffermonitor seksueel geweld tegen kinderen 2017-2018 wordt in beeld gebracht wat er gebeurt in de aanpak. Daarnaast worden cijfers over de verschillende stappen op weg naar hulpverlening gepresenteerd: van hoe vaak kinderen slachtoffer worden tot hoeveel slachtoffers hulp krijgen.

HET ONDERZOEK

Deze monitor probeert de omvang van de groep slachtoffers van seksueel geweld tegen kinderen voor de periode 2017-2018 inzichtelijk te maken. Hiervoor zijn onderzoeken gebruikt naar zelfgerapporteerd slachtofferschap en

data van instanties die betrokken zijn bij de aanpak van seksueel geweld, zoals Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Onderstaande figuur geeft de route weer die slachtoffers kunnen doorlopen op weg naar

professionele hulpverlening. Een slachtoffer hoeft niet al deze stappen te doorlopen om professionele hulp te krijgen. Bovendien wil niet elk slachtoffer deze vorm van hulp. De figuur onderscheidt de volgende vijf stappen:

1. Gebeurd
2. Verteld
3. Gemeld
4. Onderzocht
5. Geholpen

DE RESULTATEN

1. GEBEURD

Er zijn geen recentere cijfers beschikbaar dan die over 2016. In dat jaar gaven 20.800 kinderen van twaalf tot en met zestien jaar aan slachtoffer te zijn geweest van een ernstige vorm van fysiek seksueel geweld. Kinderen jonger dan twaalf zijn niet bevraagd in enquêtes. Hoe vaak online seksueel geweld plaatsvindt is niet bekend.

2. VERTELD

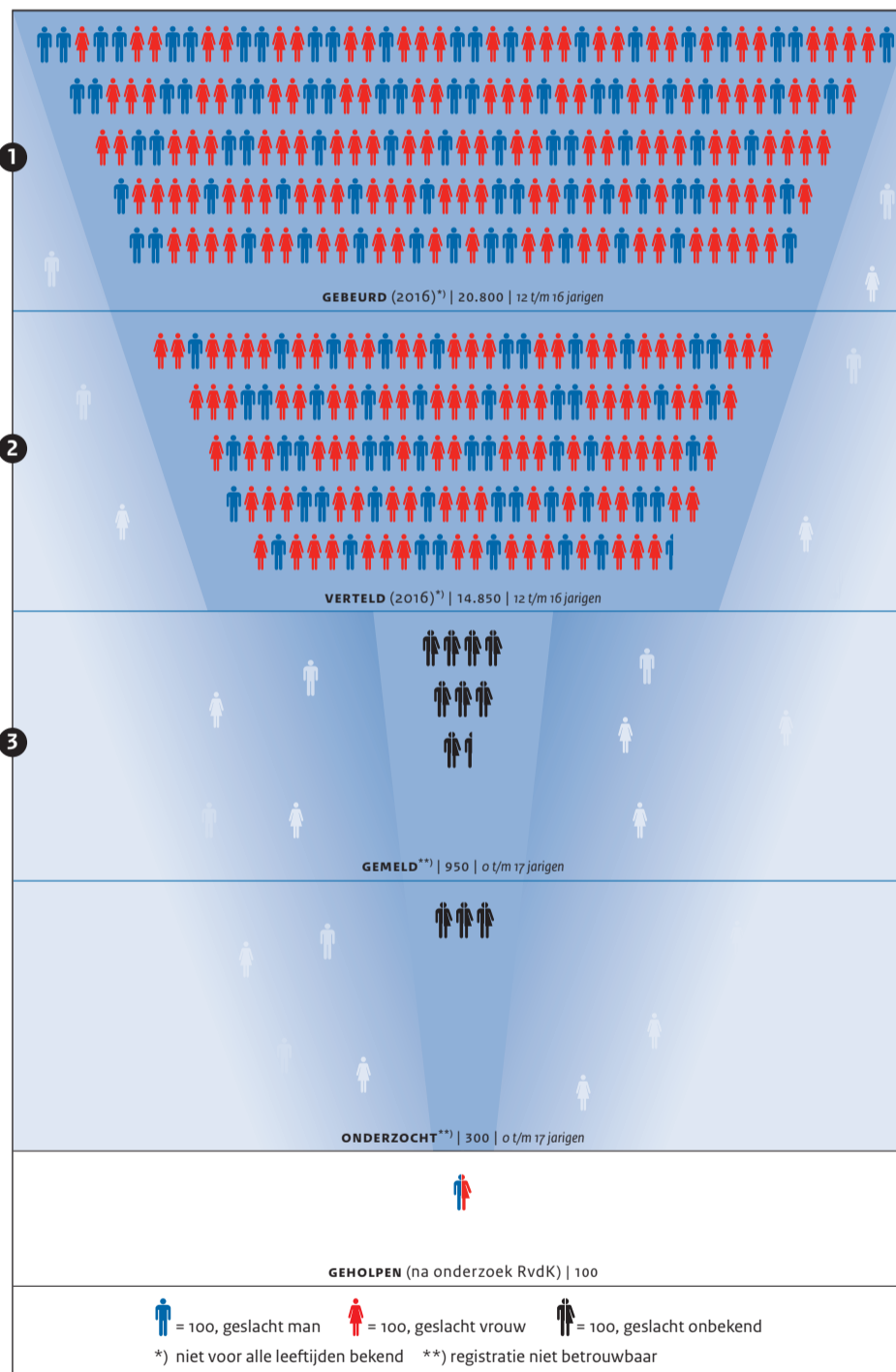
Een meerderheid van de kinderen gaf aan te hebben verteld over het seksueel geweld. Dit was vaak tegen een ander kind. Ongeveer één op de drie praat echter niet over het misbruik. Dit kan bijvoorbeeld komen door angst of schaamte. Het is belangrijk dat kinderen zich veilig voelen om over hun slachtofferschap te praten.

3. GEMELD

Slachtoffers, mensen uit hun omgeving, of professionals kunnen (vermoedens van) seksueel geweld melden bij Veilig Thuis. Uit de cijfers blijkt dat dit in 2017-2018 jaarlijks minder vaak gebeurde dan in 2016. De cijfers over deze jaren zijn echter nog onbetrouwbaar. Of er daadwerkelijk een daling is valt dus niet met zekerheid te zeggen. CoMensha registreerde ook een lager aantal minderjarige slachtoffers van seksuele uitbuiting. Meldingen van online vormen van seksueel geweld bij het meldpunt Helpwanted.nl daalden ook. Het Centrum Seksueel Geweld kreeg wel meer meldingen dan voorheen. In 2018 ontvingen zij meer meldingen van seksueel geweld tegen kinderen dan Veilig Thuis.

Gemiddeld jaarlijks aantal meldingen

960	Veilig Thuis
910	Centrum Seksueel geweld
1.660	helpwanted.nl
30	CoMensha (2018)
360	Insp. van het Onderwijs
140	Insp. Gezondheidszorg en Jeugd

4. ONDERZOCHT

Het aantal onderzoeken naar aanleiding van vermoedens van seksueel geweld bij Veilig Thuis nam af. Ook lijken meldingen relatief steeds minder vaak te worden onderzocht. Op basis van deze registratie valt dit echter niet met zekerheid te zeggen.

Het aantal onderzoeken door de RvdK naar aanleiding van seksueel geweld is wel stabiel gebleven. Hierbij valt op dat in driekwart van de gevallen sprake was van vermoedens van meerdere vormen van mishandeling. Ook was er vaak sprake van andere problematiek. Daarnaast is bekend dat de RvdK en andere organisaties die zich bezighouden met hulp en opvang van kwetsbare kinderen kampen met problematische wachtlijsten. Dit is zorgelijk, gezien de ernst en de urgentie van de problematiek van deze kinderen.

Kenmerken onderzochte gezinnen RvdK

30%	Verstandelijke beperking
41%	Psychiatrische problemen
24%	Verslaving

5. GEHOLPEN

Er wordt nog niet geregistreerd wat de aanleiding is voor jeugdhulp. Het is daarom niet mogelijk in kaart te brengen hoeveel slachtoffers van seksueel geweld jeugdhulp ontvangen. Daarom zijn data van de RvdK (waarvan wel bekend is dat onderzoek wordt gedaan vanwege vermoedens van seksueel geweld) gekoppeld aan data over jeugdhulp. Hierdoor ontstaat inzicht in de jeugdhulp van deze specifieke, relatief zware, groep slachtoffers. Deze kinderen ontvingen vaak al jeugdhulp voordat het onderzoek van de RvdK plaatsvond. Opmerkelijk is dat er in 15% van de gevallen geen jeugdhulp op gang kwam in het half jaar nadat een kind onder toezicht werd gesteld. Wanneer er wel hulp werd ingezet, volgden vaak meerdere trajecten in korte tijd. Dit roept de vraag op of kindbeschermingsmaatregelen na seksueel geweld effectief worden uitgevoerd. Uit eerder onderzoek van de rapporteur bleek dat 12.500 jongeren in 2016 jeugdhulp ontvingen (mede) naar aanleiding van seksueel geweld.

DE AANBEVELINGEN

1. Breng de aanpak van seksueel geweld tegen kinderen in kaart

Er lopen verschillende programma's en maatregelen voor de aanpak van seksueel geweld tegen kinderen, maar er ontbreekt samenhang tussen deze initiatieven en coördinatie daarvan. Ook krijgen bepaalde slachtoffers, bijvoorbeeld die van online seksueel geweld, hierdoor te weinig aandacht. De Nationaal Rapporteur beveelt daarom de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Justitie en Veiligheid aan om in kaart te brengen wat er gebeurt in de aanpak en zorg te dragen voor coördinatie van deze aanpak.

2. Realiseer een gecoördineerde regionale aanpak van seksueel geweld

De aanpak van seksueel geweld tegen kinderen is grotendeels bij de gemeenten terecht gekomen. Bijvoorbeeld als onderdeel van het programma Geweld Hoort Nergens Thuis. De helft van de regio's geeft echter aan nog niks met dit thema te doen. De Nationaal Rapporteur beveelt de opdrachtgevers van Geweld Hoort Nergens Thuis en de gemeenten dan ook aan te zorgen voor een gecoördineerde aanpak op regionaal niveau en deze aanpak ook te monitoren.

3. Creëer zicht op jonge slachtoffers

Er bestaat geen zicht op slachtofferschap van seksueel geweld onder kinderen jonger dan twaalf jaar. Seksueel geweld bij deze jonge groep komt weinig aan het licht. Ook zijn signalen nog lastiger te duiden dan bij oudere kinderen. Cijfers over slachtofferschap zijn echter noodzakelijk om te bepalen of beleid effectief is. En daarmee ook om slachtofferschap terug te dringen. Om die reden beveelt de Nationaal Rapporteur de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Justitie en Veiligheid aan de mogelijkheden te verkennen om de prevalentie van seksueel geweld onder kinderen jonger dan twaalf in kaart te brengen.

4. Onderzoek effectiviteit kindbeschermingsmaatregelen in zaken van seksueel geweld

Een deel van de slachtoffers van seksueel geweld tegen kinderen kampt met meerdere problemen. De Raad voor de Kinderbescherming verzocht dan ook vaak om een kindbeschermingsmaatregel. Het is daarom zorgelijk dat in 15% van de gevallen waarin de maatregel werd opgelegd, hulp niet (tijdig) op gang kwam. Bovendien volgden er, wanneer er wel hulp kwam, vaak meerdere trajecten in korte tijd. Dit roept de vraag op of de maatregelen wel effectief ten uitvoer worden gelegd. De Nationaal Rapporteur beveelt de ministers voor Rechtsbescherming en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport dan ook aan deze effectiviteit te onderzoeken en te bekijken of passende hulp tijdig op gang komt.